Obskuriøst

nr. 21
efteråret
2018
pris: kr. 50,-

PSYKO-SHT!

SVENSKE SOMMERGYS

PSYKOTRONISK HALVFJERDSER TV

SHERLOCK HOLMES

SORT-HVIDT TRYK

ISSN 2445-6942

LEDER

Obskuriøst er vendt tilbage til tv-land i nr. 21. De garvede læsere kender rumlen: Redaktøren tager på fisketur i gamle tv-oversigter fra avisarkiverne, og sorterer de mest obskure og kuriøse emner fra, til en såkaldt indeksartikel. Her sætter han programdata på film og serier (nogen skal jo gøre det) og snakker, afhængig af inspirationskraften (læs: kaffeindtaget), uformelt om særlig udvalgte titler.

Okay så! Denne gang står den på svenske tv-udsendelser for voksne i 1970'erne, idet jeg på forhånd undskylder overfor mine læsere fra Vestdanmark. Det er nu mit håb, at artikler som disse vil inspirere jer, uanset geografisk placering, til at udforske de ting, jeg har fundet i glemmebogen. Gå på nettet og led, læs, find på Youtube, bestil på dvd osv. Husk, at kulturen er til for at blive brugt og tag den ikke for givet. I skrivende stund (oktober 2018(har landets regering, godt hjulpet af svinebæsterne i Dansk Folkeparti, netop udsat DR for en overlagt massakre. Danmarks officielle kulturkanal, DR K, nedlagt – en skandale uden lige. Hvornår kommer turen mon til arkiverne?

Billedmateriale: Ekstra Bladet, Holbæk Amts Venstreblad, Sjællands Tidende, Se og Hør, Filmens Hvem-Hvad-Hvor, Filmårbogen, Årets pop, Tegninger (Rasmus Navers forlag) m.v. Tak for hjælpen til Søren Henrik Jacobsen og Jesper Mørch.

Henrik Larsen, 2. oktober 2018

P.S. Tv-oversigternes billeder af Raquel Welch var af ussel kvalitet, så her er nogle af Julie Ege i en lignende afklædt rolle, fra *Se og Hør* nr. 1, 7-13. januar 1972.

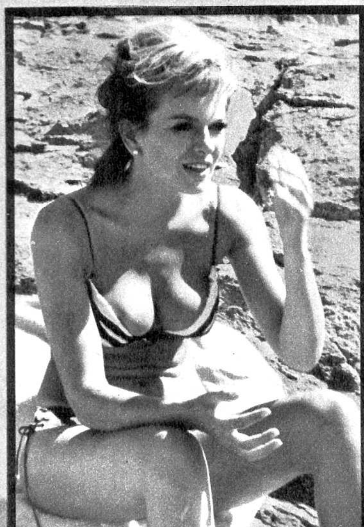
Julie Eges smukke krop er en pryd for filmen

JULIE fra stenalderen

Norske Julie Ege bliver nu lanceret som Raquel Welch' arvtager. Hun skal være 1972s nye sex-symbol

Tekst: LARS BUCH

Obskuriøst nr. 21: Psyko - SVT. Efteråret 2018 (ISSN 2445-6942). Pris: kr. 50,- plus forsendelse. Trykt hos Frederiksberg Bogtrykkeri. Oplag: 50 eks. Ansvarshavende redaktør: Henrik Larsen. Kontakt: obsblad@hotmail.com. Alle illustrationer er udelukkende benyttet i oplysningsmæssig henseende.

Julie fik også tid til at slappe af mellem optagelserne. Her er sex-symbolet i bikini under Afrikas brændende sol

Julie Ege har fået sin første filmhovedrolle og bliver nu af filmselskabet lanceret som 1972s sexsymbol. Raquel Welch blev med et slag verdensberømt, da hun fik hovedrollen i filmen »1.000.000 år før Kristus«. Nu håber lille Julie, at det samme vil times hende ved hjælp af rollen som stenalderpigen Nala i »Creatures The World Forgot«. Filmen blev optaget i Afrika, og optagelserne kom ikke til at foregå uden dramatiske og i høj grad utilsigtede hændelser. Flere på optagerholdet blev stukket af skorpioner, og Julie Ege selv var ved at styrte ud over en bjergside, men blev reddet af et lille træ, der heldigvis kom i vejen for det dybe fald. Filmen, der snart får premiere herhjemme, er ellers dramatisk nok i sig selv. Den beskriver et stenaldersamfund, hvor smukke Julie er midtpunktet i et jalousidrama, og hvor der foregår drabelige kampe mellem mændene i stammen og buskmænd, vilde dyr og abe-mænd.

Julie i stenalderkostume. Der er ikke gået mange skind til ▶

I Obskuriøst nr. 13, 2. udgave (november 2016) skrev jeg om fantastisk 1970'er tv for børn og unge.

Dansk såvel som svensk tv sendte (midt mellem en masse kedelige grå og ligegyldige sager) film og serier for ungdommen, der var fantasifulde og enten på kanten af det syrede eller hele vejen ud over rækværket og ned i afgrunden. Sidstnævnte kategori kunne virke en aaanelse uhyggelige. Helt og aldeles utilsigtet (tror jeg nok), men sådan var halvfjerdserne altså (også) og hurra for det.

Så vidt tv for børn og unge. Hvad med tv for de voksne?

Ja, hvad med det? *(retorisk spørgsmål)*

I det følgende omtaler jeg psykotroniske film og serier henvendt til et mere voksent publikum (plus et par tilfælde, hvor jeg var i tvivl og tog dem med alligevel), vist på Sverige 1 og 2 mellem 1970 og 1979. Da der findes et glimrende opslagsværk om DR indenfor samme periode er danske tv-udsendelser ikke inkluderet.

PSYKO-SVT
(psykotronisk sverige television)

Præcision: Jeg gennemgår i det følgende et udvalg af film og serier vist eksklusivt på *svenske* kanaler 1970-79. Man kan læse om de danske psykotroniske indslag (helt håbløse var vi altså ikke) i Politikens fortræffelige og for os kulturarkæologer nærmest uundværlige to-bindsværk *Tv i 70'erne* (red, Kaare Schmidt, Politikens forlag 1981).

Jeg har genbrugt titler fra min 70'er børne-tv artikel i *Obs.* nr. 13, 2. udg. (dec. 2016) som strengt taget ikke var børneudsendelser i første omgang, men blot røg med i kampens hede. Og som en bonus til de læsere, der måtte være gået glip af *Obs* nr. 19 (dec. 2017, trykt i kun 25 eks.) bringer jeg efter *Psyko-SVT* en revideret udgave af artiklen *Skräcksommar!* Den gennemgår (endnu flere) gysertitler vist på SVT i halvfjerdserne, helt eksakt sommeren 1972, 73 samt 74.

Det med det psykotroniske skal tages med et gran salt. Vægten i samlingen ligger dog klart på science fiction, gys, eventyr, art house og… stuff.

Abbott og Costello *(tv-serie)*
The Abbott and Costello Show, USA 1952-54. Vist på Sverige 1 fra torsdag 14. juni 1973, kl. 19.05 (1:11).
Jeg elsker gamle amerikanske komedier og voksede op med Chaplin, Gøg og Gokke, Marx Brothers, Buster Keaton m.fl. på dansk og svensk tv. Alligevel er der huller i min kulturelle opdragelse. Af en eller anden grund viste DR aldrig film med makkerparret (Bud) Abbott og (Lou) Costello - og Sverige gjorde det så tidligt i 70'erne, at jeg ikke registrerede det (hvis vi da overhovedet så dem på tv i hjemmet). At jeg som voksen fik dyrket et par Abbott og Costello-film uden at blive synderlig imponeret, tja, det er nok bare mig. Titler som *Abbott and Costello Meets Frankenstein* (1948) og *Abbott and Costello Meets The Killer, Boris Karloff* (1949) berettiger dem iht. til klassifikationen "psykotronisk". Kan man sige det samme om andre fra perioden? Marx Brothers, måske, for deres tidlige anarkistiske film. Nok også den uregerlige W.C. Fields.
Disse afsnit fra en tv-serie på i alt 52 afsnit indeholder kun helt traditionel komik. Men jeg ville også bare gøre opmærksom på komikerduoen.

Afrodites skat *(tv-serie)*
The Aphrodite Inheritance, UK 1979. Instruktion: Terence Williams og Viktors Ritelis. Manuskript: Michael J. Bird. Vist på Sverige 2 fra mandag 1. oktober 1979, kl. 21.00 (1:8).
Spændingsserie med overnaturlige motiver. Tredje af fire "middelhavsserier", skrevet af Michael J. Bird. De andre tre var *The Lotus Eaters* (1973), *Who Pays The Ferryman?* (1977) og *The Dark Side of the Sun* (1983). Sidstnævnte blev vist på DR i sommeren 1986 som *Tempelherrens hævn* (se *Obs.* nr. 13, 2. udgave).

Aguirre – guds vrede
Vesttyskland, 1972. Instruktion: Werner Herzog. Sverige 2, lørdag 1. december 1973, kl. 22.20. Genudsendt på samme kanal, mandag 24. maj 1976, kl. 21.00.
Total vanvidsfilm med Klaus Kinski som Aguirre, lederen af en lille gruppe conquestadorer, sendt ind i regnskovens grønne helvede efter nyt om den sagnomspundne by af guld, El Dorado.

Alle monster skall förstöras
Kaijū Sōshingeki/ Destroy All Monsters, Japan 1968. Instruktion: Ishirō Honda. Vist på Sverige 2, lørdag 10. juli 1971, kl. 20.00. Genudsendt samme sted, lørdag 18. juni 1977, kl. 20.00.
Massivt cross-over affære med Godzilla og andre japanske filmmonstre. Jeg må her tilstå en mangel på entusiasme for Kaiju, den officielle betegnelse for genren. Måske fordi jeg ikke er vokset op med den på tv, hverken i original aftapning eller bearbejdet amerikansk udgave. I det hele taget var monsterfilm fraværende hos DR. Okay, lad lige gå med Frankensteins monster, men rendyrkede force-of-nature fænomener som Godzilla skulle de i hvert tilfælde ikke nyde noget af på redaktionen! Faktisk måtte vi vente til de ironiske 90'ere, før uhyrerne blev sluppet løs herhjemme. Som kuriøse klip i Gotha og for alvor, da TV2 kørte derese Godzilla-kavalkade i efteråret 1998. (Jeg skylder iø. stadig læserne en tv-artikel om perioden.)

Anne og ulvene
Ana y los lobos, Spanien 1973. Instruktion: Carlos Saura. Vist på Sverige 2, torsdag 3. november 1977, kl. 21.00.
Geraldine Chaplin spiller en guvernante, der skal sætte styr på en husstand, men i stigende grad opfattes af familien som et truende fremmedelement. Allegori på Franco-æraen.

Baskervilles hund
The Hound of the Baskervilles, USA 1939. Instruktion: Sidney Landfield. Vist på Sverige 1, lørdag 24. juni 1978, kl. 21.45.
Med Basil Rathbone som Sherlock Holmes og Nigel Bruce som Dr. Watson (begge for første gang). Effektivt drama, ret loyalt overfor Conan Doyles roman (1902). Se iø. hovedartiklen om Rathbones Sherlock Holmes filmserie.

Blixt Gordon og purpurdøden
(tv-serie)
Også programsat som Lyn-Gordon og purpurdøden. Sverige: Blixt Gordon och purpur-döden. Flash Gordon Conquors the Universe, USA. 12 afsnit. Vist på Sverige 2 fra tirsdag 10. april 1973, kl. 18.30 Genudsendt samme sted som Husker De dem: Blixt Gordon og purpur-døden, fra onsdag 15. februar 1978, kl. 18.30.
Gode gamle Blixt (man skulle jo ellers tro, at de danske avisredaktører havde hørt om *Jens Lyn*). Jeg så denne herligt naive biograf-*serial* med Buster Crabbe, i min pure ungdom, formodentlig i 1978. Senere også vist på DR, nemlig som del af Jakob Stegelmanns 1982-program *Så er der forfilm.* (omtalt i *Obs.* nr. 13, 2. udg.)

Blodets trone
Throne of Blood/Kumonosu-jō, Japan 1957. Instruktion: Akira Kurosawa. Vist på Sverige 2, fredag 25. juli 1975, kl. 21.55.
Kurosawas japanske fortolkning af *Machbeth* med Toshiro Mifune i titelrollen. Del af en Kurosawa-kavalkade på Sverige 2. Jeg fulgte den, også selvom filmene blev vist sent om aftenen. Der var noget ved dem (det fremmedartede?) som fascinerende min mor og gjorde, at hun var mere large med sengetiden end sædvanlig.

Boccaccio '70
Italien 1962. Instruktion: Mario Monicelli, Federico Fellini, Luchino Visconti

og Vittorio De Sica. Vist på Sverige 2, lørdag 1. juni 1974, kl. 21.00. Vist i to dele, afbrudt af nyheder.

Antologi-film, bestående af moralske og knap så moralske fortællinger. Findes både i udgaver med tre og fire segmenter; Sverige viste den uforkortede.

Callan – en britisk agent *(tv-serie)*
UK 1967-1972. Ophavsmand: James Mitchell. Vist på Sverige 1 fra lørdag 22. september 1973, kl. 22.25 (1:3).

Benhård britisk kult-serie i 44 afsnit plus det løse. Edward Woodward er Callan, en hemmelig agent, hvis opgaver omfatter tortur og snigmord.

Cleo fra 5 til 7
Cléo de 5 à 7, Frankrig/Italien 1961. Instruktion: Agnès Varda. Vist på Sverige 2, mandag 5. juni 1972, kl. 21.40.

Eksistentiel historie om den unge sanger Cleo (Connie Marchand), der tilbringer en eftermiddag i selskab med både venner og fremmede, mens hun venter på resultatet af en lægeundersøgelse for kræft. Nedenunder det hele rumsterer krigen i Algeriet.

Deep End
USA/Vesttyskland, 1970. Instruktør: Jerzy Skolimowski. Vist på Sverige 1, onsdag 17. april 1974, kl. 21.35.

En ung fyr arbejder i en badstue og bliver ulykkelig forelsket i en ti år ældre kvindelig stamgæst. Sære sager.

De kommer
Them!, USA 1954. Instruktion: Gordon Douglas. Vist på Sverige 2, mandag 22. juli 1974, kl. 21.00.

Amerikanske atomforsøg har gjort nogle myrer kæmpestore og en trussel mod menneskeheden. Skal være ret underholdende. Dette var den første af mange science-fiction horrorfilm om radioaktive krible-krable-trusler. Dansk biograftitel: *Politiet og uhyret*.

Den berusede engel
Drunken Angel/Yoidore Tenshi, Japan 1948. Instruktion: Akira Kurosawa. Vist på Sverige 2, mandag 28. juli 1975, kl. 21.00.

Del af en Kurosawa-kavalkade. Hans første samarbejde med Toshiro Mifune.

Den hemmelighedsfulde ø *(tv-serie)*
Sverige: Den hemlighetsfulla ön. L'Île mystérieuse/La Isla misteriosa y el capitán Nemo/Die Geheimnisvolle Insel, Spanien/Frankrig/Italien 1973. Instruktion: Juan Antonio Bardem og Henri Colpi. Seks afsnit. Efter Jules Vernes roman (1874). Vist på Sverige 1 fra torsdag 20. juni 1974, kl. 20.05. Genudsendt i foråret 1975.

Som syvårig havde jeg læst lidt i hjemmets Jules Verne bøger (eller *Julles* Verne som jeg kaldte ham), iht. nok til at forstå, hvad det handlede om, og jeg blev dybt begejstret over denne europæiske tv-serie. Serien følger romanen nøje og tager sig kun få friheder. Ingen distraherende kvinder eller bøvede kæmpeøgler!

Nå, årene gik, jeg blev voksen og minderne om min barndoms tv pænt henlagt til det indre pulterkammer. Så fandt jeg uventet, ca. 2001, et engelsk vhs-bånd på eBay med *The Mysterious Island of Captain Nemo*, en nedklippet biografudgave af serien. Bang! Der var minderne igen.

Jeg har et generelt problem med tv og bøger fra barndommen. Nok kan jeg ofte huske en masse af handlingen,

men stort set aldrig titlen, detaljerne er uklare og jeg kan ligefrem betvivle, om jeg vitterlig oplevede det... eller det bare var min frodige fantasi.

Så meget større glæden, når jeg kan sige til mig selv (og de venner som stadig orker at høre på den slags): Ja, den var god nok. Og så kammer jeg måske *en anelse* over og skal ud og købe det hele, i den eller de helt autentiske udgaver, naturligvis og det kan ikke gå hurtigt nok!

Med *Den hemmelighedsfulde ø* blev det en regulær besættelse. Jeg købte spanske og italienske vhs-bånd (som jeg ikke længere kan afspille), plakater (som jeg ikke har plads til at hænge op), et 16mm print af biograffilmen (samme problem som vhs'erne), dvd'er på spansk, tysk og fransk uden undertekster m.v. Jeg kørte en hjemmeside i årevis, der fik tonsvis af besøg, men de fleste var bare tiggerbreve om kopier og det blev trættende. I det hele taget kørte jeg træt i kaptajn Nemo & co. Nå, det er stadig en skøn serie og en eller anden dag finder jeg vel mit tyske dvd-sæt frem og genser den.

Den usynlige mand *(tv-serie)*
The Invisible Man, USA 1975. Ophavsmand: Harve Bennett. Vist på Sverige 2 fra fredag 17. september 1976, kl. 18.30.

Ujævn spændingsserie på tolv afsnit (plus en pilot) med David McCallum i hovedrollen.

DE STORE DETEKTIVER *(tv-serie)*
Les grands détectives, Frankrig/Vesttyskland 1974-75.

Glimrende krimiserie, der i dag er totalt glemt. Hvert afsnit er en afsluttet historie med en af litteraturens store detektiver. Sverige 2 viste fem af seriens seks afsnit fra april til maj 1974. Jeg fandt kun programdetaljer for to:

"Sherlock Holmes"
Sherlock Holmes: Le signe des quatre. Instruktion: Jean-Pierre Decourt. Vist på Sverige 2, fredag 26. april 1974, kl. 18.25.

Udmærket version af *De fires tegn*. Rolf Becker spiller Sherlock Holmes efter bogen (afsnittet lå kortvarigt på Youtube, ganske vist kun med fransk tale, men nok til at give et indtryk af produktionen). Vist som første afsnit.

"Nick Carter"
Mission secrète. Instruktion: Tony Flaadt. Vist på Sverige 2, fredag 17. maj 1974, kl. 18.25.

Reiner Schöne spiller Nick Carter. Vist som fjerde afsnit.

De syv samuraier (Filmstudie 2)
Shichinin no Samurai, Japan 1954. Instruktion: Akira Kurosawa. Vist på Sverige 2, fredag 11. juli 1975, kl. 22.00.

Fantastisk film som jeg så for første gang den aften i 1975.

Det mærkelige hus (TV2-teatret)
The Jolly Corner, UK 1975. Instruktion: Arthur Barron. Vist på Sverige 2, søndag 29. juli 1979, kl. 21.00.

Tv-novellefilm baseret på en spøgelseshistorie af Henry James.

Det syvende offer
The Seventh Victim, USA 1943. Instruktion: Mark Robson. Vist på Sverige 2, fredag 27. juli 1973, kl. 22.55.

Grum film noir om djævletilbedere i Greenwich Village.

Skrækkens galleri

SVENS K TV 1 KL. 21,35 (F): »Skrækkens galleri« er rubrikken på aftenens ønskereprise præsenteret af Svend Lindahl. Det er en gyser fra den amerikanske TV-serie »World Premiere Theatre«, hvorfra svensk TV sendte flere afsnit for nogle år siden.

i »Skrækkens galleri« indgår tre episoder, som hver især beretter om en gyselig og uhyggelig historie. De tre episoder er skrevet af forfatteren og skrækspecialisten Rod Sperling.

Det første afsnit handler om en mand, som myrder sin farbror ved at udsætte ham for »gennemtræk«.

I den anden episode er det en rig, ond og blind dame, som bestemmer sig for at få transplanteret et par nye øjne fra et levende menneske.

Sidste afsnit handler om en gammel nazist, der gemmer sig et eller andet sted i Sydamerika. I rollerne ses bl. a. Joan Crawford, Ossie Davies og Barry Sullivan.

JAPANSK SCIENCE FICTION

SVENSK TV2 LØRDAG 20.00:

Japanerne er eksperter i at lave science-fiction. Det kan vi få en prøve på i aften, når svensk TV2 genudsender den japanske spillefilm, Alle Monstre Skal Udryddes.

Den er indspillet i 1968 med Ishiro Honda som instruktør, og det er lykkedes manusforfatterne at samle filmhistoriens uhyggeligste væsener i denne film.

Jordens befolkning har oprettet en månebase for at studere universets hemmeligheder. I nærheden af basen har man lavet en kunstig ø, hvor det er lykkedes at samle alle de monstere, som tidligere har truet Jordens befolkning. De er alle under sikker forvaring. Tror man da.

Men det viser sig, at videnskabsfolk fra den fjendtlige planet Kilaak har fået kontrol med disse uhyggelige væsner. De har anbragt en radiosender på hver af dem, og er dermed i stand til at dirigere dem.

Pludselig en dag går hele banden amok — og menneskeheden er dermed truet. De skrækindjagende monstre går løs på verdens store byer, Moskva, Peking, London, New York.

Heldigvis finder de jordiske videnskabsmænd dog på et nyt, effektivt våben, SY-3, hedder det. Og de opdager, hvem, der styrer de skrækkelige monstre. Det er en flok smukke Kilaak-kvinder.

SVENSK

SVENSK TV1 KL. 20,05 (F): Den hemmelighedsfulde ø: Mysteriet med den hemmelighedsfulde ø nærmer sig sin opklaring. De fire mænd og drengen er efterhånden blevet klar over, at der bor andre mennesker på øen — på den del, som de ikke har kunnet udforske. Ved hjælp af en slags lynafleder, som de har konstrueret, lykkes det dem at trænge ind på det forbudte område.

SVENSK TV1 KL. 21,35 (F): Kirurgernes århundrede: År 1847 kommer en ung engelsk kirurg til Berlin for at studere hos den berømte doktor Dieffenbach. Denne beskæftiger sig med plastisk kirurgi. I hotelværelset ved siden af den unge læge bor to russiske søstre, hvoraf den

skriver, som spreder grimme, usande og uanstændige beskyldninger. Brevene er altid undertegnet »Ravnen«, og mange mennesker – som ikke selv får brev – begynder at spørge sig selv, om alle beskyldninger nu også er usande. Filmen indspilledes under den anden verdenskrig og skildrer den fascistiske ånd og stemningen i et okkuperet land.

Peberlands redningsmænd – fire Beatles – og en fæl blå trold . . .

DEN GULE UNDERVANDSBÅD

»Yellow Submarine« er inspireret af John Lennon/Paul McCartneys grammofonpladesucces. The Beatles har selv stået som producenter gennem deres selskab Apple, og instruktøren George Dunning har instrueret og redigeret den fantasifulde tegner Heinz Edelmanns figurer, så resultatet er blevet en spændende helt ny slags tegnefilm. Handlingen – det er et eventyr, der foregår i kongeriget Peberland, hvor Beatles-figurerne tager kampen op mod de blå trolde, der vil »befri« Peberland for al musik, lykke og kærlighed.

Doktor Mabuses testamente
Das Testament des Dr. Mabuse, Tyskland 1933. Instruktion: Fritz Lang. Vist på Sverige 2, fredag 6. juli 1973, kl. 22.35.
Direkte fortsættelse af Langs stumfilm *Dr. Mabuse der Spieler* (1922) som jeg, med skam at melde, til dato ikke har fået set. Det kriminelle geni doktor Mabuse mistede forstanden ved den første films afslutning og blev sendt i forvaring på en sindssygeanstalt. Herfra fortsætter han med at styre underverdenen og lægge dristige planer for sabotage og opløsning af det etablerede samfund. I sig selv en stærk film og den historiske kontekst bidrager til den onde stemning: Inspirationen fra nazismens magtovertagelse af Tyskland er ikke til at fejl af.

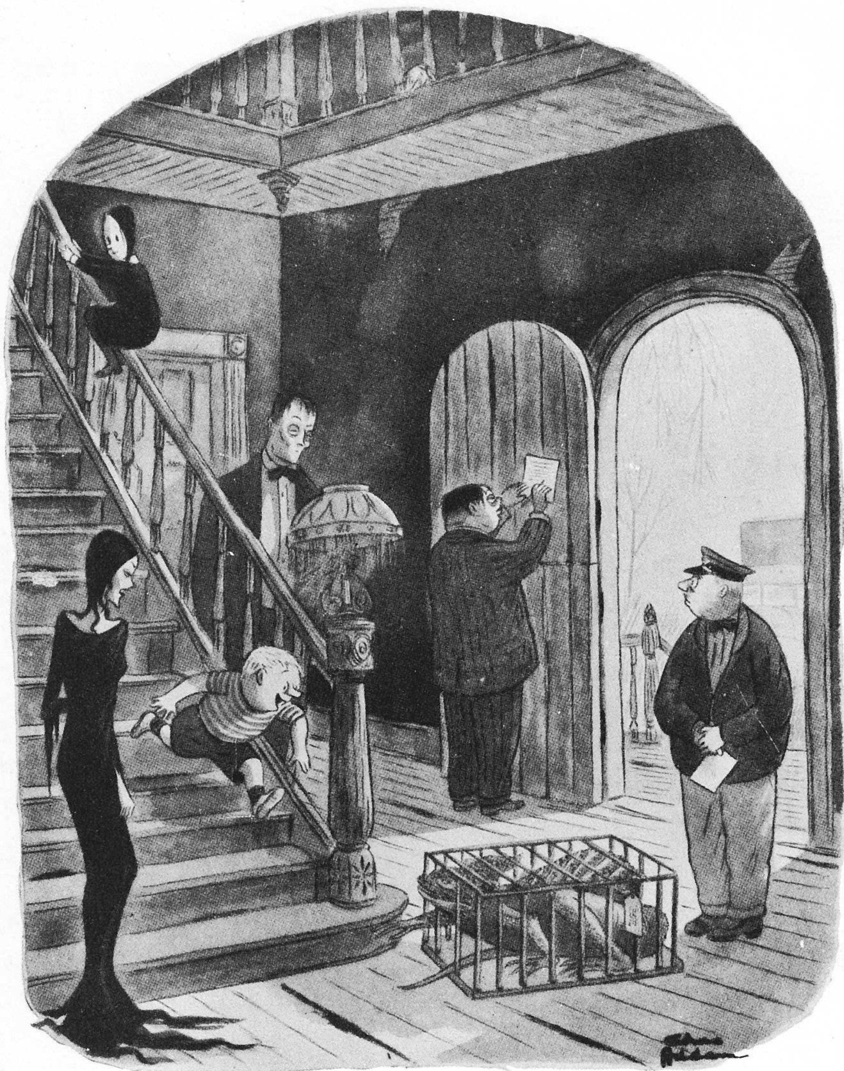
Dr. Mabuses onde øjne
Die 1000 Augen des Dr. Mabuse, Vesttyskland 1960. Instruktion: Fritz Lang. Vist på Sverige 2, lørdag 8. maj 1971, kl. 22.30.
Berlin efter krigen. Et hotel som nazisterne havde indrettet til spionrede er nu hovedkvarter for en forbryderorganisation, ledet af Mabuse eller i hvert tilfælde en som bruger det navn. Fritz Lang afslutter her sin Mabuse-trilogi, men andre tog senere figuren op, med svingende resultater.

Edderkoppens strategi
The Spider's Stratagem/Strategia del ragno, Italien 1970. Instruktion: Bernardo Bertolucci. Vist på Sverige 2, tirsdag 21. november 1978, kl. 21.45.
En mand besøger den lille søvnige by, hvor hans far som han aldrig nåede at kende blev myrdet af fascisterne i 1930'erne og nu mindes som lokal folkehelt. Sandheden er naturligvis mere speget og den besøgende må gøre op med sig selv, om han vil lade fortiden hvile i fred eller ej.

Evas tre ansigter
The Three Faces of Eve, USA 1957. Instruktion: Nunnally Johnson. Vist på Sverige 2, lørdag 11. Maj 1974, kl. 21.00.
Drama om en kvinde med personlighedsspaltning, baseret på en virkelig patients oplevelser. Emnet er ofte blevet brugt i film siden hen, fra sobre værker som tv-filmen *Sybil* (1976), ligeledes baseret på en virkelig sygehistorie, til diverse spekulationsfilm.

Falstaff
Falstaff/Chimes at Midnight/Campanadas a medianoche), Spanien/Schweiz 1966. Instruktion: Orson Welles. Vist på Sverige 2, lørdag 29. juli 1972, kl. 20.00.
Orson Welles væver ud fra en håndfuld Shakespeare stykker, hvor Falstaff optræder som gennemgående komisk figur, en tragisk historie om den notoriske pralhals og svindler, der efter et langt og broget liv mister sin tidligere svirebror, kongens nåde og dør i fattigdom, af bristet hjerte. Typisk for Welles var produktionen problematisk og der findes adskillige udgaver af filmen.

Familien Addams *(tv-serie)*
The Addams Family, USA 1964-66. Ophavsmand: David Levy. Baseret på avistegninger af Charles Addams (udgivet 1938-88). 64 afsnit. Vist på Sverige 2 fra søndag 18. maj 1975, kl. 19.00 (sendt første gang i 1965).
Jeg opdagede først Familien Addams-universet som voksen, gennem de i

— Men husk nu, du får kun lov til at beholde ham, så længe du selv giver ham mad og passer ham. Ellers bliver han sendt tilbage igen.

øvrigt udmærkede spillefilm. Tv-serien var fløjet under min radar, men jeg var jo også kun 8 år i 1975. Siden hen har jeg både anskaffet serien på dvd og købt diverse bøger og blade med de originale avistegninger. Disse er fede og hvor familien i tv-serien utvetydigt fremstår som gode personer, blot lettere excentriske, kan de i tegningerne være… tvivlsomme.

Familien Addams bør nydes i små doser. Det er teknisk set en sitcom, ikke en serie og de faste komiske rutiner (med en irriterende højt mixet dåselatter) kan hurtigt blive slidte, hvis man kører maraton (så lad være med det). John Astin og Carolyn Jones er perfekte i rollerne som henholdsvis Gomez Addams og Morticia.

Fantomet fra Mars

The Thing From Another World, USA 1951. Instruktion: Christian Nyby (uofficielt med hjælp fra Howard Hawks. Vist på Sverige 2, mandag 12. august 1974, kl. 21.00. Dansk biograftitel: Manden fra Mars.

Skønt John Carpenters remake *The Thing* (1982) nok i nogen grad har overskygget originalen (ironisk nok lægger Carpenter sig tættere på inspirationskilden til begge, John W. Campbells novelle *Who Goes There?* fra 1938) er *The Thing from Another World* en helt fin science-fiction film.

Fejlsikker

Failsafe, USA 1964. Instruktion: Sidney Lumet. Vist på Sverige 2, lørdag 16. december 1972, kl. 21.00.

Failsafe udkom næsten samtidig med Stanley Kubricks sorte komedie *Dr. Strangelove* (1964) og tacklede det samme emne: et vildfarent bombefly, der kan udløse atomragnarok. Forskellen var, at Kubrick fortalte historien med grotesk galgenhumor, *Failsafe* med en dødens alvor, der efterlod i hvert tilfælde denne seer rystet. Henry Fonda spiller USA's præsident, en mand, der har hele verdens skæbne hvilende på sine skuldre, med enorm intensitet. Jeg fandt filmen på billig dvd i Netto af alle steder.

Fenix V - Rumpatrulje på eventyr

(tv-serie)

Phoenix Five, Australien 1969/70. Instruktion: David Cahill. 26 afsnit. Vist på Sverige 1 fra lørdag 2. maj 1970, kl. 18.05 (7 afsnit?).

Et enligt afsnit af *Fenix V* og nogle klip på YouTube giver indtrykket af en ultra lavbudget udgave af *Star Trek*, mixet med lidt *Flash Gordon*. Første science fiction-serie i farver vist på svensk tv.

Fluen

The Fly, USA 1958. Instruktion: Kurt Neumann. Vist på Sverige 2, mandag 8. juli 1974, kl. 21.00.

Som i tilfældet med føromtalte *Fantomet fra Mars* går genindspilningen af Fluen (David Cronenberg, 1986) til biddet på en splatterfed facon, man ikke kunne slippe afsted med i 1950'erne og Jeffrey Goldblum er unægtelig mere karismatisk end David Hedison, men originaludgaven er stadig en rigtig fin science-fiction gyser.

Forbudt planet

Forbidden Planet, USA 1956. Instruktion: Fred M. Wilcox. Vist på Sverige 2, lørdag 22. april 1972, kl. 20.45.

Mens Apollo 16-astronauterne spadserede videnskabelig korrekt rundt oppe på Månen, kæmpede Leslie Niel-

sen på svensk tv heroisk mod underbevidsthedens uhyrer. Det sidste klart bedre seerunderholdning; til gengæld var det jo, når det kom til stykket, kun film. Virkelighedens rumfarerer havde deres egne udfordringer at slås med og kunne ikke bare spole tilbage.

Forlist i rummet
Marooned, USA 1969. Instruktion: John Sturges. Vist på Sverige 2, lørdag 21. november 1979, kl. 21.30.
Hvor SVT formodentlig havde programsat *Forbudt Planet* (se ovenfor) *apropos* de dengang aktuelle Apollomissioner var *Forlist i rummet* blevet produceret, mens de faktisk stod på og med direkte adresse til, hvor farlig astronauternes arbejde var. En rumstation med tre astronauter ombord er på vej tilbage til Jorden. Et uventet teknisk uheld betyder, at der ikke er ilt nok til at alle tre vil nå hjem i live. Hvad nu? Skønt plottet havde været anvendt før i science-fiction film, gjorde *Forlist* modsat disse en dyd ud af at fortælle dramaet så realistisk som mulig.

Frels os ikke fra det onde
Don't Deliver Us from Evil/Mas ne nous délivrez pas du mal, Frankrig 1971. Instruktion: Joél Sória. Vist på Sverige 1, onsdag 21. maj 1975, kl. 21.35.
To franske kostskolepiger, begge udstyret med en skidt karakter, opildner hinanden til at tro, de udfører Satans arbejde her på Jorden (og hvorfor ikke?), ved at øve hærværk, chikane og endda mord. Kontroversiel film, løst baseret på samme virkelige historie som inspirerede Peter Jackson til sit gennembrud hos mainstreamfolket, den eventyrlige gyserfilm *Heavenly Creatures* (1994).

Giganternes kamp
One Million Years B.C., UK 1965. Instruktion: Don Chaffey. Vist på Sverige 2, tirsdag 18 december 1973, kl. 20.00.
Hammer eventyr, et remake af *One Million B.C.* (USA 1940). Huskes for to ting: Raquel Welch i skindbikini og Ray Harryhausens modelarbejder. Begge dele er stadig et syn værd, men ellers har disse B.C.-bikini babes film efter min mening ikke rigtig stået distancen.

Godzillas søn
Son of Godzilla/Kaijū-tō no Kessen: Gojira no Musuko, Japan 1967. Instruktion: Jun Fukuda. Vist på Sverige 2, tirsdag 21. august 1973, kl. 20.05.
Godzilla får en søn og opdrager den håbefulde pode til at blive et rigtigt monster, mens Japan trues af muterede knælere og en ondskabsfuld kæmpeedderkop. Det er noget herligt vrøvl.

Goto – kærlighedens ø
Goto, l'ile d'amour, Frankrig 1969. Instruktion: Walerian Borowczyk. Vist på Sverige 2, torsdag 7. juni 1979, kl. 21.00.
Bizar art house film. Borowczyk er nok mest kendt eller rettere berygtet for sex-eventyret *La Bète* (1975)

Gravrøverne
The Body Snatcher, USA 1945. Instruktion: Robert Wise. Vist på Sverige 2, fredag 3 august 1973, kl. 23.00.
Klassisk gyserfilm om gravrøveri (i videnskabens hellige navn) med Boris Karloff og Bela Lugosi. efter en 1884-novelle af Robert Louis Stevenson.

GYSEREN *(tv-serie)*
The Frighteners, UK 1972, produceret af LWT. Engelsk gyserserie i 13 afsnit

som skal have været temmelig grum. Sverige 1 viste to afsnit.

"Værelse med morgenmad"
Bed and Breakfast, UK 1972. Vist på Sverige 1, fredag 8. juni 1973, kl. 22.25.
Et ældre ægtepar bankes op midt om natten af ubudne gæster, der insisterer på, at huset er et hotel. Snart ankommer flere "gæster"...

"Lærerinden"
The Classroom, UK 1972. Vist på Sverige 1, fredag 15. juni 1973, kl. 21.40.
Patience Collier spiller en skolelærerinde på vej mod pension og Clive Swift hendes tidligere elev, der føler, han har noget at hævne. Der er altid dramatisk potentiale i gamle klassetræf.

Heksepolitiet *(tv-serie)*
La Brigade Des Malifice, Frankrig 1970-71. Instruktion: Claude Guillenot. Vist på Sverige 2 fra fredag 2. marts 1973, kl. 18.30 (1:3).
Serie (på i alt i seks afsnit) om en politiopdager a la en fransk udgave af *The Avengers*. Også set programsat som *Det hemmelige franske politi*.

Ivan den grusomme skifter erhverv
Ivan Vasilevich: Back to the Future/Ivan Vasilevich menyaet professiyu, Sovjetunionen 1973. Instruktion: Leonid Gayday. Vist på Sverige 1, fredag 17. december 1976, kl. 19.30.
Science fiction-komedie med et plot lidt a *la Les visiteurs* (1993). Efter et teaterstykke af Mikhail A. Bulgakov. Filmen har kultstatus i Rusland.

Jason King *(tv-serie)*
UK 1971-72. En ITC-produktion. Vist på Sverige 1 fra lørdag 15. juli 1972, kl. 22.15 (seks afsnit?).
Krimiserie i 26 afsnit, officielt spin-off fra thriller-serien *Department S* (1969). Peter Wyngarde spiller titelfiguren, en lapset krimiforfatter, der altid rodes ind i kulørte affærer. Også vist i Vesttyskland, hvor serien var vældig populær, men ikke DR.

Kong Ødipus (Filmstudio 2)
Oedipus Rex/Edipo re, Italien 1967. Instruktion: Pier Paolo Pasolini. Vist på Sverige 2, torsdag 27. april 1978, kl. 21.00.
Frit efter Sofokles (429 f.Kr.). Del af en Pasolini-kavalkade.

Krutgubbar *(tv-serie)*
Dansk titel: Krudtkarle. Dad's Army, UK 1968-77. Ophavsmand: Jimmi Perry. Produceret af BBC. Vist på Sverige 2 fra torsdag 20. juni 1974, kl. 20.30.
Vi, der voksede op med både dansk og svensk tv, husker, at mange populære serier kørte begge steder. I hine dage, før hjemmevideoens gennembrud, var det naturligvis super fedt. Der var dog nogle som DR redaktionen af en eller anden grund *ikke* bed på. F.eks. *Arvingerne* (*The Brothers*, UK 1972-76) med bl.a. fremtidige *Doctor Who*-skuespillere Colin Baker og Kate O'Mara på rollelisten. Eller den næsten uendelige saga (91 afsnit!) om et rederi i Liverpool, *Onedin-linjen* (*The Onedin Line*, UK 1971-80).
Og så var der *Krudtkarle*: Komedieserien om en temmelig inkompetent hjemmeværnsgruppe (Home Guard, oprettet ved 2. Verdenskrigs udbrud og opløst igen bagefter). Der blev produceret 80 afsnit, hvoraf 3 er gået tabt. Serien var voldsom populær,

Uhyrer og kæmpeinsekter

SVENSK TV 2 KL. 20,05 (F): Den japanske spillefilm fra 1967 »Godzillas søn« er en skrækfilm i bedste uhyre-stil Dr. Kazumis videnskabelige ekspedition er rejst til øen Zorgel. De er kommet i en hel anden anledning, men ved en fejltagelse kommer de til at forhøje temperaturen på øen. Varmen giver mulighed for, at kæmpeinsekter kan trives, og de formerer sig stadig større. Der fremkommer også et kæmpeuhyre, der får sønnen. Ekspeditionen kommer i det hele taget ud for mange uhyggelige oplevelser på grund af fejltagelsen.

Simone Simon og Ken Smith i den amerikanske fim »Rovdyrskvinden«. Svensk TV 2. kl 22,55.

Rovdyrskvinden

SVENSK TV 2 KL. 22,55: Den amerikanske kriminalgyser »Rovdyrskvinden« stammer fra 1942. Irena Dubrovna — jugoslavt — er kommet til New York, hvor hun skal studere maling og kunst. En dag møder hun Oliver, en ung arkitekt, som fængsles af hendes charme. Men Irena tør ikke vise sine oprigtige følelser overfor ham, da hun inderst inde mærker noget dyrisk, som fortæller hende, det vil betyde døden at forelske sig i Oliver. Men hendes søgen efter lykke resulterer i, at de gifter sig. Oliver indser dog snart, at ægteskabet er en fejltagelse, og han begynder at interessere sig for en arbejdskammerat.

Irena indser, hun er ved at miste Oliver og viser sig nu fra sin sande side. Hendes mand er klar over, at hun er halvt vildt dyr og halvt menneske. Simone Simon og Ken Smith har hovedrollerne som Irena og Oliver.

SVENSK TV 2 LØRDAG KL 21,00 (F): Tre dejlige damer spiller med i filmen »Boccacio 70« en fransk-italiensk spillefilm fra 1961. Det er Sophia Loren, Anita Ekberg og Romy Schneider. Den beretter i fire episoder efter Boccacios verdensberømte, erotiske noveller om forholdet mellem mand og kvinde. I den første om et par, som arbejder på henholdsvis dag- og natskift, i den anden om en kvinde, der er gevinst i et kærlighedslotteri, den tredje handler om en sædelighedsapostel, og i det fjerde finder en kone ud af, at hendes mand anvender store summer på call-girls.

Jason King kommer i en noget uvant situation, da han møder sin dobbeltgænger. I første (omgang er det Jason, der bliver den lille. Vesttysk TV 2 kl. 21,00 (F).

Jason King i vanskeligheder

VESTTYSK TV 2 KL. 21,00 (F): »Altid denne dobbeltgænger« er en ny episode i den engelske kriminalserie om forfatteren Jason King, der ustandselig involveres i diverse spændende kriminalsager. Også denne gang er det kvinderne, som er til stor fare for Jason, spillet af den nu 52-årige Peter Wyngarde.

Pigen hedder Martine (Toby Robbins). Hun har udset sig Jason King og forfølger ham overalt. Pigen er fyr og flamme, og Jason begynder at ane uråd da det går op for ham, at hun går i giftetanker.

Den berømte forfatter er finder på råd. Hun har en indbydelse til Jason fra en fhv. gangsterchef, som er en stor beundrer af hende. Men nu bliver sagen for alvor farlig. Gangsterens »venner« havde ikke regnet med at se Jason to gange indfinder sig tværs af deres planer om at skaffe »den gamle« af vejen.

NSK TV

ung canadier forlader sin hjemby for at søge lykken som sanger i storbyen. Han har heldet med sig og bliver sangstjerne, men der er ikke plads i denne verden til den pige, han har mødt i byen.

SVENSK TV 2 KL 18,25 (F): De store detektiver: Sherlock Holmes og hans tro ven, dr. Watson får besøg af en ung kvinde, hvis far har været forsvundet i tre år. Hun har et mærkeligt brev med sig. Det er begyndelsen til et mysterium, der kræver den største skarpsindighed af Holmes, inden det til sidst bliver løst.

SVENSK TV 2 KL 22,00 (F): Spotlight: Et program med en blanding af svensk og udenlandsk popmusik. Pugh Rogefeldt spiller sammen med gruppen Rainrock. Det er den første i en række udsendelser.

mens den kørte og regnes i dag for et britisk nationalklenodie. Mærkeligt, at *Krudtkarle* er forblevet ganske ukendt i Danmark, hvor vi jo ellers har lang tradition for soldaterhumor. NB. Også programsat som *Krigskammerater*.

Lejede hævnere
The Shooting, USA 1966. Instruktion: Monte Hellman. Vist på Sverige 1, tirsdag 23. november 1976, kl. 21.35.
En hemmelighedsfuld kvinde hyrer tre mænd som ledsagere på et ridt gennem ørkenen. Obskur western.

Løgnhalsen
Billy Liar, UK 1963. Instruktion: John Schlesinger. Vist på Sverige 2, lørdag 27. juli 1974, kl. 20.00.
Art house komedie, baseret på en ofte dramatiseret 1959-roman af Keith Waterhouse. Billy er en ung mand, der lyver og dagdrømmer sig bort fra problemerne, hvilket især komplicerer hans kærlighedsliv.

M
M – Eine Stadt sucht einen Mörder, Tyskland 1931. Instruktion: Fritz Lang. Vist på Sverige 1, 18. februar 1970, kl. 22.05.
Peter Lorre har sit livs rolle som den klamme barnemorder, der efter-søges af såvel politiet som den kriminelle underverden, hvis "arbejde" bliver forstyrret af den megen medievirak.

Macbeth
USA 1948. Instruktion: Orson Welles. Vist på Sverige 1, tirsdag 31. august 1976, kl. 22.00. Genudsendt samme sted fredag 15. oktober 1976, kl. 19.30.
Welles tackler Macbeth på en minimalt budget. Skuespillerne taler med (teater)skotsk accent, hvilket vakte skandale ved premieren.

Medea
Italien 1969. Instruktion: Pier Paolo Pasolini. Vist på Sverige 2, torsdag 25. maj 1978, kl. 21.00.
Med Maria Callas i hovedrollen som troldkvinden Medea, der lærer Jason, at man ikke ustraffet knuser en kvindes hjerte. Græsk mytologi kunne være grum. Del af en Pasolini kavalkade.

Mesteren og Margaretha
The Master and Margarita/Мастер и Маргарита, Jugoslavien-Italien 1972. Instruktion: Aleksandar Petrovic. Vist på Sverige 1, onsdag 16. oktober 1974, kl. 21.35. Genudsendt på samme kanal, torsdag 17. juli 1975, kl. 21.35.
Satan driver sit spil i Moskva. Efter en satirisk roman af russeren Mikhail Bulgakov, udgivet posthumt i 1967.

Metropolis
Tyskland 1927. Instruktion: Fritz Lang. Vist på Sverige 2, mandag 8. maj 1972, kl. 21.40.
Langs mest ambitiøse film og et sandt science-fiction storværk. Længden er ganske vist en udfordring, ikke mindst da det er en stumfilm. *Metropolis* løb oprindelig 153 minutter, men de prints som var tilgængelige i min ungdom lå typisk på ca. 90 min. I 2001 fik filmeksperter samlet stumper nok til at rekonstruere et print på 124 min. En respektindgydende bedrift. Kun for at holdet måtte starte forfra igen syv år senere, da en kopi af Langs originale print dukkede op i et museum i Argentina. Efter yderligere restaurering er man oppe på 148 min.; kun ganske få scener mangler fortsat i puslespillet.

Mordet på Søster George
The Killing of Sister George, USA 1968. Instruktion: Robert Aldrich. Vist på Sverige 1, tirsdag 7, februar 1978, kl. 22.00.
Mordet på en nonne – fedt, tænkte jeg (ikke et ondt ord om nonner, men man er vel genrebevidst), da jeg fandt titlen i oversigten. Sådan hænger det nu ikke sammen. Filmen er et lesbisk jalousidrama med Beryl Reid, Susan York og Coral Browne. Kontroversielle sager i 1968.

Moses *(tv-serie)*
Moses The Lawgiver, UK/Italien 1973-74. Instruktion: Gianfranco De Bosio. Vist på Sverige 2 fra lørdag 13. april 1979, kl. 21.30 (1:7).
Bibel-peplum med Burt Lancaster i hovedrollen, musik af Ennio Morricone og special effects af Mario Bava. Findes også som forkortet biografudgave.

Mothra
Japan 1961. Instruktion: Ishirô Honda. Vist på Sverige 2, tirsdag 1. august 1972, kl. 20.00.
Japansk monsterfilm. Mothra er et gigantisk intelligent møl.

Nichols fra Nichols *(tv-serie)*
Nichols, USA 1971-72. Ophavsmand: Frank Pierson. Vist på Sverige 1 fra fredag 13. april 1973, kl. 21.35.
De fleste i min generation husker nok James Garner fra *The Rockford Files* (1974-80) og ældre formodentlig også fra *Maverick* (1957-62), men stort set alle har glemt ham i denne nutidige westernserie om en sherif, der undgår skydevåben og foretrækker at snakke sig ud af konflikterne. Margot Kidder spillede hans sweetheart. 24 afsnit nåede NBC at producere, før serien floppede. Garner fremhævede altid rollen som en af sine favoritter.

Politirobotten *(tv-serie)*
Future Cop, USA 1976-77. En ABC-produktion. Vist på Sverige 2 fra fredag 23. november 1979, kl. 21.00 (1:6).
Ernest Borgnine spiller en garvet politibetjent, der får en robot (spillet af Michael Shannon) til makker. Samme præmis som *Holmes & Yo-Yo* (1976, se omtale i *Obs.* 13, 2. udg.) og ligesom denne serie et kolossalt flop. *Politirobotten* er utroligt nok bevaret og udgivet på engelskvenlig dvd, hvor *Holmes & Yo-Yo* til min usigelige ærgrelse udkom i flot restaureret udgave for få år siden… men kun med fransk tale.

På jagt efter Dracula
In Search of Dracula (biograftitel)/ Vem var Dracula? Sverige 1971. Instruktion: Calvin Floyd. Sverige 2, mandag 4. juni 1973, kl. 21.30.
Dokumentar med let dramatiserede sekvenser og klip fra diverse vampyrfilm. Christopher Lee er vores fortæller og guide. Tv-udgaven løb ca. 50 min., en1975-biografudgave ca. 81 min.

Rashomon
Japan 1950. Instruktion: Akira Kurosawa. Vist på Sverige 2, mandag 8. marts 1976, kl. 21.30.
Instruktørens internationale gennembrud (de hjemlige kritikere meldte pas). Banebrydende fortællerteknik: Fire vidner til en bandits overfald på en kvinde, der førte til ægtemandens død, da han ville komme til undsætning, giver hver deres vildt divergerende udlægning af hændelsen. Vidnerne inkluderer genfærdet af den døde!

Toshiro Mifune spiller banditten og stjæler billedet i alle sine scener.

Ravnen
Le Corbeau, Frankrig 1943. Instruktion: Henri-Georges Clouzot. Vist på Sverige 1, fredag 17. maj 1974, kl. 19.30.
En anonym smædeskriver gør livet surt for mange i en lille fransk landsby. De giftige breve får efterhånden drastiske konsekvenser. Clouzots kritikere så filmen som en hån mod den franske nation og da han havde benyttet et tysk produktionsselskab, røg han ud af det gode selskab efter krigen. I dag regnes *Ravnen* for et fint eksempel på tidlig fransk film noir.

Rovdyrs-kvinden
Cat People, USA 1942. Instruktion: Jacques Tourneur. Vist på Sverige 2, fredag 13. juli 1973, kl. 22.55.
Klassisk film noir gyser om en ulykkelig kvinde, spillet af Simone Simon, der forvandles til en panter i romantiske situationer. Et 1982-remake har Nastassja Kinski i hovedrollen (grrrr).

Ruslan og Ludmila
Ruslan i Lyudmila, Sovjetunionen, 1972. Instruktion: Aleksandr Ptushko. Efter et episk digt af by Alexander Pushkin (1820), Vist på Sverige 2, i to dele, mandag 8. august 1977, kl. 20.00 og mandag 15. august samme kanal og tidspunkt.
Eventyr/sangfilm baseret på Pushkins digt. Super bombastisk widescreen helaftensforestilling. Troldmænd, hekse, kæmper, prinsesser i nød osv. Jeg havde fornøjelsen af at se filmen i min skolebiograf ca. 1977. Desværre er den eneste officielle dvd-udgivelse (fra Russico) kun fullscreen.

SHERLOCK HOLMES *(filmserie)*

20th Century Fox:
The Hound of the Baskervilles (1939)
The Adventures of Sherlock Holmes (1939)

Universal:
Sherlock Holmes and the Voice of Terror (1942)
Sherlock Holmes and the Secret Weapon (1943)
Sherlock Holmes in Washington (1943)
Sherlock Holmes Faces Death (1943)
The Spider Woman (1944)
The Scarlet Claw (1944)
The Pearl of Death (1944)
The House of Fear (1945)
The Woman in Green (1945)
Pursuit to Algiers (1945)
Terror by Night (1946)
Dressed to Kill (1946)

(Pedantisk note 1: Rathbone og Bruce gæsteoptræder desuden som Holmes & Watson i en kort scene i komedien *Crazy House* (1943). Filmen lader ikke til at være udgivet på dvd eller blu-ray, men scenen ligger eller lå på Youtube.)

(Pedantisk note 2: Skønt 20th Century Fox filmene foregår i den korrekte historiske periode, hvor Holmes *ikke* slås mod nazister, og er produceret af et andet selskab, regnes de uformelt med til hovedserien.)

Hver generation sin Sherlock Holmes (på samme måde som James Bond, Doktoren fra *Doctor Who* osv.) Spørger man de unge i dag, vil de formodentlig svare Bennedict Cumberbatch (*Sherlock*, 2010-17) eller Robert Downey Jr. (to biograffilm 2009, 2011). Måske

MÆRKELIG FILM OM STIVNET Ø-SAMFUND

SVENSK TV2 21,00:

'Et besynderligt og mærkeligt suggestivt værk' siger det svenske dagblad Expressens filmanmelder, Jonas Sima, om Goto — Kærlighedens Ø, som svensk TV viser i aften.

Filmen, som ikke har været vist i Danmark, har også premiere i Sverige. Den er skabt af den polske filmmand Walerian Borowczyk i 1968. Den var hans første spillefilm med mennesker, siden har han lavet yderligere seks. Borowczyk, som bor i Frankrig, var ellers kendt som en fremragende instruktør af animerede film, altså film med for eksempel tegninger eller dukker.

I Goto — Kærlighedens Ø fortæller Borowczyk en saga om magt og korruption. Historien foregår på øen Goto, som er den eneste tilbage i en øgruppe, som er forsvundet under et jordskælv. Nu er Goto totalt isoleret. Dens hersker er Goto III, som er uindskrænket magthaver over øen og dens beboere. Og han holder dem udenfor enhver udvikling. Livet leves ligesom dengang i 1887, da øen blev isoleret.

Goto har en kone, Glossia, som Grozo forelsker sig i. Grozo har vundet i en tvekamp med kæmpen Gra (sådan straffes forbrydere på øen. De må kæmpe to og to til den ene dør). Men den smukke Glossia er betaget af Gono, diktatorens hofstaldmester.

Glossia er forøvrigt den eneste 'rigtige' kvinde på øen. Filmens andre kvinder er prostituerede.

Goto III spilles af Pierre Brasseur.

I VAMPYREN DRACULAS VOLD

Så er det tid at gyse. Vampyren Dracula blotter hugtænderne i en times program i svensk TV. Den engelske skuespiller Christopher Lee, som er identisk med skrækfilmens Dracula (og andre skumle personer), fortæller om Dracula-film samt om den rigtige Dracula, en prins, som levede i 1400-tallet. Endvidere vises filmscener fra vampyrfilm og andre skrækfilm.

På Jagt Efter Dracula hedder programmet, som er baseret på en videnskabelig afhandling af Boston-professorerne Baymond McNally og Radu Florescu, en ætling af prins Vlad Terpes Dracula — den oprindelige levende 'vampyr'.

Christopher Lee, der både optræder i fortællerens rolle, som filmens Dracula og som den historiske prins Dracula, er 51 år. Han skylder skrækfilmene sin berømmelse. Det var først i 1957, da han begyndte at indspille Dracula-film, Frankenheim-film og Dr. Fu Manchu-film (også en skummel person), at der skete et afgørende vendepunkt i hans karriere. Siden har vi også set ham i Sherlock Holmes og i andre TV-film.

I TV-programmet skal seerne til Transsylvanien, nærmere bestemt bjergkæden Karpaterne, hvor den hedengangne prins Vlad Terpes Dracula i 1400-tallet huserede på sit slot. Dette slot findes stadig og er just ved at blive restaureret, så rumænerne kan få en turistattraktion.

Christopher Lee som filmens djævelske Dracula.

Om den oprindelige prins Dracula går der mange historier. Nogle hævder, at han var en brav fyr, som blot forsvarede sit lands uafhængighed, mens andre siger, at han var en usædvanlig grusom person. I et slag mod tyrkerne hævdes det således, at han alene mand dræbte 20.000 tyrkere ved at spidde dem med pæle ...

SVENSK TV 2 KL. 21,30

SATAN OG SORT MAGI

Nikolaj Masoudovs skuespil 'Mesteren' skal have premiere i Moskva. Året er 1925. Prøverne er i fuld gang, da man får besked fra De forenede Proletar Forfattere at forestillingen er udskudt på ubestemt tid.

Samtidig med at beskeden om at premieren må udskydes kommer frem til teatret, dukker to underlige personer op i Moskva sammen med en professor i heksekunst. Han kunne være den onde selv, om man havde den tro.

Stykket er bygget over Michail Bulgakovs roman, og er sat iscene af Alexander Petrovic.

Romanen er skrevet i begyndelsen af 30'erne, men blev først offentliggjort i Sovjet i en forkortet version i 1966-67 i et litterært tidskrift.

Bulgakov kunne indtil i midten af 30'erne skrive nogenlunde frit og uden indgreb fra politisk side. Sidenhen blev hans frihed stækket og indtil sin død, kunne han kun med største vanskelighed få sin værker offentliggjort.

Han døde som 50-årig og måtte de sidste leveår forsørge sig ved at oversætte stykker og arbejde som dramaturg.

SVENSK TV 1 (F) 21.35

Tom Courtenay spiller Billy Løgneren i den gribende fortælling om drengen, der drømmer sig til livets indhold.

BILLY LØGNEREN

Billy Løgneren — filmen bygget over Keith Waterhouses og Willis Halls roman — sendes i aften i svensk TV.

Det er den rørende, gribende fortælling om Billy, der lever i sin egen verden. En verden hvor han er helt og mange betydelige personer på en gang. Han er den store krigshelt. Han er præsident. Han er kvindernes galante ridder.

Dagligdagen for Billy er noget mere problematisk. Billy, der spilles af Tom Courtenay er ansat i et begravelsesfirma, hvor han på grund af sine dagdrømme idelig en kommer i vanskeligheder.

Hjemme er det ikke stort bedre. Familien står uforstående over for Billys drømmerier, der også gør ham sær og indadvendt.

Med bønner og trusler prøver man at stoppe lidt sund fornuft ind i hovedet på knægten, men det har kun lidt at sige for Billy. Han lever sit drømmeliv videre.

Det bliver ikke enklere for Billy, at han laver et lille nummer med firmaets postregnskab for at kunne købe en forlovelsesring som han giver til to piger på en gang.

Og for at gøre det fuldkomment så er der kun en der virkelig tror på ham, det er Liz — pigen, der også optræder sammen med Billy i hans drømmeliv.

Liz tror på Billy og foreslår ham at bruge sine drømme aktivt — til at blive dramatiker. Og hun foreslår ham en vej.

SVENSK TV 2 KL. 20.00

Engelsk gys

SVENSK TV 2 KL 21,40 (F): Aftenens gyser i TV 2 handler om en lærerinde, der står foran at skulle pensioneres efter et langt liv i folkeskolen. Hun takker af ved en særlig fest, som hendes elever holder for hende på skolen.

Da hun en sidste gang ser sig om i klasseværelset, der rummer så mange minder for hende, dukker en midaldrende mand op. Det er en gammel elev af mrs. Smith. Han fortæller om, hvordan han afgudede hende som barn og ungt menneske, men hun afviste ham. Selv mener han, hun har ødelagt hans liv, og

en slags levende død, ...and hun har befundet ...den hun engang ram- død, og en nat da voodoopræsternes trommer kalder sammen og de arbejder med

SVENSK TV

SVENSK TV 1 KL 19.30 (F): Kondor: En film om den store fugl kondoren med et vingefang på omkring 3 m. Den lever i de vældige Andesbjerge i Sydamerika. Det er ikke blot en film om kondoren, men også om dens miljø, hvor menneskene udgør en betydelig faktor. Ved en årlig tilbagevendende fest symboliserer en kamp mellem en kondor og en tyr og kampen mellem Andesbjergenes urbeboere og de spanske erobrere.

Sherlock Holmes og dr. Watson i aktion.

SVENSK TV 1 KL 21,35: Sherlock Holmes: En morder går løs. En aften på et skotsk herresæde »Drearcliff«, hvor »De gode venners klub« har møde. Hvert medlem har tegnet en livsforsikring, som ved dødsfald tilfalder de andre medlemmer. Medlemmerne dør en efter en ved ulykkestilfælde, og til sidst er der kun to medlemmer tilbage.

Et glimt fra den engelske film »Giganternes kamp«, som Sveriges TV 2 sender i aften.

SVENSK TV 2 KL 20,00 (F): Giganternes kamp: Eng. film fra 1965—66. I tidernes morgen levede menneskene på randen af en vulkan, spredt i små stammer, truede af urtidsdyr. I bjergene boede bjergfolket under deres høvding Akhobas ledelse. Akhoba har to sønner, Sahana og Tumak. Han kommer i strid med Tumak og jager ham bort. Tumak kommer til havfolket, hvor han forelsker sig i den smukke Loana, der følger ham tilbage. Da de kommer hjem til Tumaks folk, er tingene ændret, og Sahana har overtaget magten.

SVENSK TV 2 KL 22,15 (F): Mørk sang: I det første af to programmer om blues besøger vi sydstaternes landlige miljøer, hvor vi møder bl. a. Robert Pete Williams, Bukha White og Brownie McGhee.

også Jeremy Brett, hvis Sherlock Holmes tv-serie fra Granada (1984-1994) stadig bliver genudsendt nu og da. Spørger man mig, et barn af de fjerne 70'ere, svarer jeg Basil Rathbone. Det er ikke noget populært svar blandt de hårde fans. Jeg var i nogle år medlem af Sherlock Holmes klubben i Danmark og stod ret alene med min mening der: At de gamle film med Basil Rathbone og Nigel Bruce var totalt fede.

Jeg ved det: Holmes og Watson transplanteret til vor tid (well, 1940'erne i hvert tilfælde), hvor de afslører nazistiske spioner, mens Holmes citerer Winston Churchill og stirrer bevæget frem for sig. Hvor billige Hollywood-kulisser gør det ud for London og omegn. Historier, der stort set intet har med sir Arthur Conan Doyle at gøre. Nigel Bruce, der spiller den gode dr. Watson som en senil idiot. Osv.

Jeg ved det og er ligeglad. For kemien mellem Rathbone (der i det mindste vitterlig er englænder) og Bruce er genial, filmene er elementært underholdende (og korte – typisk en 70 minutters penge) og man kan smile af den patriotiske tone, især i de første 2-3 film, men der rasede immervæk en verdenskrig, mens serien blev produceret, tyskerne regnede bomber ned over London, det var the real deal. Og skønt nogle film kan virke fjollede, er andre som *The Scarlet Claw*, *The Pearl of Death* og *The House of Fear* faktisk udmærket film noir.

Først og fremmest elsker jeg nok disse film, fordi det var der, jeg først mødte Sherlock Holmes, adskillige år, før jeg begyndte at læse de originale historier. Jeg havde vel en løs idé om hvem og hvad figuren gik ud på, men ingen facitliste eller fordomme. Basil Rathbone var Sherlock Holmes og dermed basta!

Sverige 1 indkøbte tre af filmene til visning i vinteren 1973/74 og yderligere fem til sommeren 1977. Også begge 20th Century Fox-film blev vist. Jeg har dunkle erindringer om at have set nogle mere end én gang i den periode. De trykte tv-oversigter melder hus forbi, men der kan have været uannoncerede programændringer.

"En mördar er lös"
The House of Fear, USA 1945. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, tirsdag 18. december 1973, kl. 21.35.

Meget løst baseret på Doyles novelle *De fem appelsinkerner*.

"Sherlock Holmes tar nattexpressen"
Dansk programtitel: Rhodesias stjerne. Terror By Night, USA 1946. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, tirsdag 8. januar 1974, kl. 21.53.

Let i tonen, solid underholdning.

"Den hemmelige dør"
Sherlock Holmes Faces Death, USA 1943. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, tirsdag 15. januar 1974, kl. 21.35.

Meget løst baseret på Doyles novelle *The Musgrave Ritual*.

"De tre spilledåser"
Dressed to Kill, USA 1946. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, torsdag 9. juni 1977, kl. 20.00. NB. Var i de danske oversigter først fejlagtigt programsat til Sverige 1, torsdag 2. juni 1977, kl. 20.00.

Kronologisk den sidste film i serien (der er ingen egentlig slutning) og en af mine favoritter som barn.

"Den forsvundne diamant"
Vist på Sverige 1, 16. juni 1977, kl. 20.00.
  Ingen af de tv-oversigter, jeg har til rådighed, giver flere detaljer end titlen! Kan det have været en genudsendelse af *Terror by Night*? Eller *The Pearl of Death* (1946), selv objektet der er en perle, ikke en diamant? Måske. Jeg gætter nu i stedet på *Pursuit to Algiers* (1945). Ganske vist har filmen et helt andet plot, men jeg husker at have set den som barn. Så det må nødvendigvis være svaret… ikke sandt?

"Den røde rive"
The Scarlet Claw, USA 1944. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, torsdag 23. juni 1977, kl. 20.00.
  Jeg husker titlen tydeligt, fordi jeg ikke havde mulighed for at se filmen (familien skulle vist ud den aften) og det ærgrede mig, for den lød jo vældig mystisk i tv-oversigten. En rød rive? Hvad pokker havde det med Sherlock Holmes at gøre? Tja, det fandt jeg først ud af mange år senere. Og uden at røbe mere, er *The Scarlet Claw* en virkelig god gyserfilm.

"Det forsvundne dokument"
Sherlock Holmes in Washington, USA 1943. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, torsdag 30. juni 1977, kl. 20.00.
  Både Holmes og nazisterne er på sporet af en vigtig mikrofilm.

"Fingermordet"
The Woman in Green, USA 1945. Instruktion: Roy William Neill. Vist på Sverige 1, torsdag 7. juli 1977, kl. 20.00.
  Den sidste film i kavalkaden og møg-uhyggelig, syntes jeg. Moriarty var nemlig *lige ved* at få ram på Holmes. Nå, det gjorde han naturligvis ikke.

Sherlock Holmes og professor Moriarty
The Adventures of Sherlock Holmes, USA 1939. Instruktion: Alfred E. Werker. Vist på Sverige 2, lørdag 29. januar 1972, kl. 20.35.
  Den anden af to spillefilm med Basil Rathbone som Holmes, før Universal rekrutterede ham til krigen. Vist på DR søndag 14. december 1980, kl. 16.00 (se *Obs* nr. 12, 2013).

Skrækkens galleri *(tv-serie)*
Night Gallery, USA 1969-73. Ophavsmand: Rod Serling. Vist på Sverige 1, fra fredag 24. juli 1970, kl. 20.55. Åbningsafsnittet genudsendt som Ønskereprisen – Seernes tv-ønsker: "Skrækkens galleri" på Sverige 1, fredag 11. maj 1973, kl. 21.35.
  Rod Serlings opfølger til *The Twilight Zone* (1959-64) var knap så helstøbt, men stadig et syn værd. Vist på DR 1984-85 (se *Obs* nr. 13, 2. udg., 2016).

SKRÆKSOMMER 1972
SKRÆKSOMMER 1973
SKRÆKSOMMER 1974
Filmkavalkader på Sverige 1 tre somrer i træk. 1972 blev der vist klassiske s/h Hollywood-gysere, 1973-74 tv-film, inkl. titler fra serien ABC Movie of the Week. Se artiklen efter denne.

Snylteren
Accattone, Italien 1961. Instruktion: Pier Paolo Pasolini. Vist på Sverige 2, torsdag 6. april 1978, kl. 21.00.
  Pasolinis instruktørdebut, om Vittorio (Franco Citti), en luderkarl, der mister sin "pige" og pludselig skal arbejde for føden. Del af en Pasolini kavalkade.

Solaris
Solyaris, Sovjetunionen, 1972. Instruktion: Andrei Tarkovsky. Vist på Sverige 1, onsdag 28. november 1973, kl. 21.50.

Omstændelig, nærmest meditativt fortalt science-fiction film om sære fænomener ombord på en rumsonde, der observerer planeten Solaris. Baseret på en 1961-roman af Stanislaw Lem. Dette var nr. 2 dramatisering af romanen, efter et obskurt tv-drama i 1968 og fulgt af et remake i 2002.

Sort mystik
I Walked with a Zombie, USA 1943. Instruktion: Jacques Tourneur. Vist på Sverige 2, fredag 20. juli 1973, kl. 22.35.

Et tragisk kærlighedsdrama, snarere end en egentlig gyserfilm.

Star Trek
Star Trek: The Original Series (TOS), USA 1966-69. Ophavsmand: Gene Roddenberry. 79 afsnit Vist på Sverige 2 fra fredag 4. februar 1977, kl. 18.30.

Sverige viste ni afsnit fra sæson 1 i 1977 og på forunderlig vis gik det min næse forbi dengang. Klassisk science-fiction tv, warts and all.

Stjernernes krig – og fred
The Star Wars Holiday Special, USA 1978. Instruktion: Steve Binder. Vist (let forkortet iflg. svensk Wikipedia) på Sverige 2, torsdag 31. maj 1979, kl. 21.00.

I977-79 var *Stjernekrigen* det helt store, for min generation. Jeg måtte ikke se filmen i biografen, men oplevede eventyret på anden hånd, gennem tegneserier, biografannoncer, samlerkort, venners genfortællinger osv. Klart, jeg skulle se tv-filmen! Eller jeg ville iht. huske andres snak om den dagen efter, hvis mine forældre også her nedlagde forbud (kl. 21.00 var jo lidt sent). Det gør jeg bare ikke.

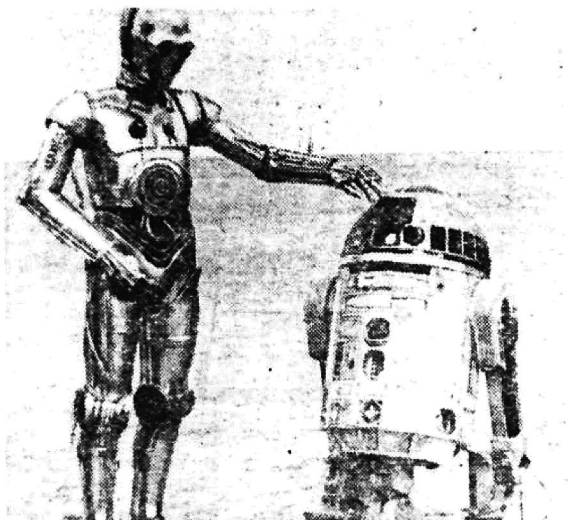
Det bizarre er, at jeg faktisk husker *programsætningen*. Ekstra Bladets foromtale, gengivet her i artiklen, gør det klart, at der er tale om et officielt tv-spinoff af biograffilmen. Men i mine forældres avis var omtalen begrænset til dette: *"Stjernernes krig og fred. TV-spil om gode og ondes kamp i rummet. Fortsættelse af filmen Starwars."*

Fred! Det lille ord som gjorde udslaget. Jeg troede, at programmet var et politisk teaterstykke. 12 år og allerede miljøskadet! Sådan var halvfjerdserne.

Nok om min egen fikse idé. Hvorfor ingen andre i skolen snakkede om *Stjernernes krig – og fred* dagen efter, må stå hen i det uvisse. Jeg har spurgt min gamle klassekammerat og ven Niels Gjerløff, om han kunne huske filmen (vi var og er begge science fiction fans). Næ. Vildt mystisk.

Som bekendt er *The Star Wars Holiday Special*, for nu at benytte den officielle titel, noget total lort. Heine, Jack og jeg så tv-filmen sammen en aften, ca. 2004-05, i "Bio Obskuriøst" (se *Obs*. nr. 15, 2015). Nu skulle den stå på lårklaskende trash-kitsch, troede vi da. Realiteterne: Pinefuld kedsomhed. Men vi var jo også granvoksne mænd. Hvad, hvis jeg havde set tv-filmen i 1979? Mon ikke jeg i mit modtagelige barnesind ville have båret over med elendighederne og kanoniseret den til en "rigtig" Star Wars-film? Jeg tror det.

Stoney Stevensons fantastiske rejse
Between Time and Timbuktu, USA 1972. Instruktion: Fred Barzyk. Vist på

To af de mest populære figurer i 'Stjernekrigen' blev Guldrobotten og Nilfisken. De er også med i TV-udgaven af den populære film.

STJERNEKRIGEN SOM TV-SHOW

SVENSK TV 2 21.00: Film med kæmpesucces ender ikke længere som skosværte ... Nej, nu er der flere penge at hente, for TV-seerne over hele verden sidder hungrende foran den firkantede skærm og venter mirakler. Og så skal de også have dem, siger filproducerne og skærer biografsucces'erne om til TV-show. Det skete bl.a. for 'M A S H', der først blev en succes som film og senere i TV, og nu er Stjernekrigen fulgt ad samme mælkevej ud til TV-skærmene.

Der er premiere i aften i svensk TV, og i modsætning til de fleste andre filmsucces'er er alle hovedpersoner fra Stjernekrigen med i TV-udgaven, så det bliver et gensyn med Mark Hamill, Harrison Ford, Carrie Fischer, Anthony Daniels, Peter Mayhew m. fl. Men altså også gensyn med de festlige væsener: Robotten C3PO, nilfisken R2D2 og Aben/Fårehunden Chewbacca, der i denne TV-indspilning spiller en væsentlig rolle.

Serien er en direkte fortsættelse af 'Stjernekrigen', men kan selvfølgelig ses uden kendskab til biograffilmen. Hvert afsnit er på omkring 1 ½ time og afsluttes hver gang. Dagens afsnit handler om Chewbacca og Han Solo, der er ude på en opgave for de frihedselskende 'REBELLER', der trues af den onde Dart Vader, der vil forsøge at erobre hele rummet.

De to mænd bag'Stjernekrigen', Dwight Hemion og Gary Smith, har vovet at indflette sang, dans og underholdning i historien, og disse numre fremføres af Diahan Caroll og popgruppen Jefferson Starship. Med i underholdningen er også Art Carney, Beatrice Arthur og komikeren Harvey Korman og endnu flere.

Serien har forlængst erobret USA og England. Nu er turen kommer til Sverige. Og tre millioner danske seere.

Sverige 2, lørdag 28. april 1973, kl. 21.00.
Montage-film, baseret på Kurt Vonneguts spraglede forfatterskab.

Stygge Ronald
Bad Ronald. USA 1974. Instruktion: Buzz Kulik. Tv-film, vist på Sverige 1, tirsdag 14. marts 1978, kl. 21.45.
Lurefilm om en ung mand, der har gjort *noget slemt* og gemmer sig i barndomshjemmet, også efter sin mors død. Så flytter en ny familie ind.

TALES OF UNEASE *(tv-serie)*
Obskur engelsk 1970-serie, produceret af LWT. Programsat som bl.a. *Gyseren*. Sverige 2 viste fem af seks afsnit.

"Det er for sent nu"
Enten The Black Goddess eller Bad Bad Jo Jo (mangler data). Vist på Sverige 2, søndag 5. september 1971, kl. 22.40.

"Overtro"
Superstitious Ignorance. Vist på Sverige 2, søndag 11. september 1971, kl. 21.45.

"Køretur med motorcykel"
Ride, Ride. Vist på Sverige 2, søndag 19. september 1971, kl. 21.45.

"Programmeret mareridt"
Calculated Nightmare. Vist på Sverige 2, søndag 26. september 1971, kl. 22.15.

"Kvasbunken"
The Old Banger. Vist på Sverige 2, søndag 3. oktober 1971, kl. 22.05.

Themroc
Frankrig 1972. Instruktion: Claude Faraldo. Vist på Sverige 1, fredag 30. maj 1975, kl. 22.10.
Grotesk samfundssatire. Themroc er en grå arbejdsmand, der en dag går amok og springer ud som hulemenneske. Naboerne og snart hele kvarteret følger ham begejstret på kaosrejsen.

The Yellow Submarine
Dansk titel: Den gule undervandsbåd. Yellow Submarine, UK 1968. Instruktion: George Dunning. Vist på Sverige 2, fredag 31. december 1971, kl. 22.30. Genudsendt på Sverige 2, onsdag 5. maj 1972, kl. 15.00.
Psykedelisk Beatles-tegnefilm.

Tidsmaskinen
The Time Machine, USA 1960. Instruktion: George Pal. Vist på Sverige 2, tirsdag 11. juli 1972, kl. 19.45.
Den efter min mening bedste indspilning af H.G. Wells kortromanen (1894).

Uhyret fra den sorte lagune
Creature from the Black Lagoon, USA 1954. Instruktion: Jack Arnold. Vist på Sverige 2, lørdag 3. juni 1972, kl. 20.35.
Universal klassiker. Gælle-manden vendte tilbage i *Revenge of the Creature* (1955) og *The Creature Walks Among Us* (1956). *The Shape of Water* (2017) er et slags uofficielt remake.

Ulvene (Søndagsfilmen)
La tuile à loups, Frankrig 1972. Instruktion: Jacques Ertaud. Efter en 1968-roman af Jean-Marc Soyez. Vist på Sverige 2, søndag 18. august 1974, kl. 21.35.
Gyser om en isoleret landsby, der belejres af ulve ved vintertid. Ikke for seere med sarte nerver, skrev aviserne.

ANDREI TARKOVSKIJ
collection
""Solaris" er et filosofisk foruroligende portræt af menneskets destruktive interaktion med dets miljø."
/Mikkel Svendstrup, Uncut.dk
En film af ANDREI TARKOVSKIJ
SOLARIS
MOSFILM PRÆSENTERER SOLYARIS
MED NATALYA BONDARCHUK, DONATAS BANJONIS, JÜRI JÄRVET, VLADISLAV DVORZHETSKY, NIKOLAI GRINKO & ANATOLI SOLONITSYN
PRODUCERET AF VIACHESLAV TARASOV KLIP LYUDMILA FEIGINOVA & NINA MARCUS
FOTO VADIM YUSOV MUSIK EDUARD ARTEMYEV
INSTRUERET AF ANDREI TARKOVSKIJ
REMASTERED og NYRESTAURERET VERSION

11

BBC DVD
DAD'S ARMY
THE COMPLETE FIRST SERIES
PLUS THE 'LOST' EPISODES OF SERIES TWO
PG
Classic Comedy
2 DISC SET
DVD VIDEO

SKRÄCKSOMMAR!

Ugens sommergyser

SVENSK TV 1, LØRDAG KL. 21,55 (F): Fra serien »Triangeldrama« vises denne gang »Trekantsdrama«.

Aftenens gyser handler om købstadslægen, som mistænkes for at myrde patienter med rige hustruer. Og ikke nok med det, selv enkerne siges at blive lægens offer.

Den mordmistænkte læge, Ron Wellesley, spilles af John Forsythe. Aftenens tiltænkte mordoffer, Lisa Manning, spilles af Barbara Bain, som før har optrådt i svensk TV.

En scene fra sommergyseren »Triangeldramaet«. Svensk TV 1, lørdag kl. 21,55 (F).

Jagten på det spanske guld

SVENSK TV 1 KL. 21,55 (F): Ray Sandage er amatørdykker. Han bliver en dag vidne til, at et mindre fartøj bliver påsejlet og dets besætning drukner. I vragresterne finder han en sæk med guldmønter, som er en del af den skat, den spanske galeon »Hidalgo« forsvandt med for nogle hundrede år siden i Caribien.

Da Sandage mistænkes for meddelagtighed i ulykken, beslutter han at undersøge sagen med nogle venner i håb om at finde den sunkne galeon. Men ustandselig lægger nogle mystiske personer dem hindringer i vejen. Ricardo Montalban, Keir Dullea og Lana Wood har hovedrollerne i denne uges sommergyser, »Dykare i mörker«.

De tre dykkere undersøger en guldmønt fra den sunkne spanske gallion. Svensk TV 1, lørdag kl. 21,55 (F).

SKRÄCKSOMMAR!

De fire gamle damer, spillet af Helen Hayes, Myrna Loy, Sylvia Sidney og Mildred Natwick, gennemlæser de mange indkomne ægteskabstilbud til deres opdigtede pige. — Svensk TV, lørdag kl. 21.55 (F).

Ugens sommergyser

SVENSK TV 1, LØRDAG KL 21,55 (F): Denne uges sommergyser er den amerikanske »Bekendtskab søges, evt. ægteskab«. Fire ældre damer — alle enker — har det med at lave små practical jokes i deres lille, private klub. Men en dag beslutter de sig for at udpønse noget, der simpelthen overgår alt tidligere. De kontakter et ægteskabsbureau, som formidler kontakt via en datamaskine. Den søgende er en opdigtet ung kvinde, og det skorter ikke på henvendelser, men efterhånden bliver de godt trætte af spøgen. Men en enkelt frier bliver ved. Han er besat af »pigen«, og det der fra starten var udtænkt som en lille spøg bliver snart et mareridt for de fire ældre [illegible]der.

Ryan O'Neal og Lesley Warren i »Sommergyseren«. Svensk TV 1, lørdag kl. 21,35 (F).

Ugens „Sommergyser"

SVENSK TV » LØRDAG KL 21,35 (F): Sommergyseren hedder i aften »Kærlig, had, kærlighed«. Den unge mannequin Sheila Blunden er forlovet med ingeniøren Russ E[illegible] Na[illegible] Russ er bortrejst mødes Sheila med en charmerende playboy. Leo Price og bliver småforelsket i ham. Efterhånden ender denne korte romance i en farce. Leo vil ikke af med Sheila. Det bliver efterhånden en desperat ide hos ham.

SKRÄCKSOMMAR!

SOMMERGYSEREN 1972

Frankenstein-uhyret

Frankenstein, USA 1931. Instruktion: James Whale. Efter Mary Shelleys roman (1818). Vist på Sverige 1, onsdag 5. juli 1972, kl. 21.35.

Den klassiske filmatisering med Boris Karloff i stjernerollen som uhyret. Vist på DR som *Frankenstein*, fredag 8. december 1972, kl. 22.25.

Dracula

USA 1931. Instruktion: Tod Browning. Efter Bram Stokers roman (1897). Vist på Sverige 1, onsdag 12. juli 1972, kl. 21.35.

Bela Lugosi i den rolle, der på godt og ondt skulle definere hans videre karriere: Grev Dracula, de udødes fyrste.

Og nu er det ikke fordi, jeg er en særlig hårdhudet karl, men jeg har det med Universal studio filmene som med de senere Hammer Horror film. Interessante, jeps. Uhyggelige, næ. Måske er det et spørgsmål om kulturel kontekst. Min far havde set *Dracula* i biografen som dreng og syntes stadig, den var vildt skræmmende ved et gensyn på vhs i 90'erne.

Mumien

The Mummy, USA 1932. Instruktion: Karl Freund. Vist på Sverige 1, onsdag 19. juli 1972, kl. 21.35.

Klassisk gyser med Boris Karloff. Mumiegenren har vist sig knap så langtidsholdbar som dens balsamerede faraoer. Universal filmserien og filmene fra Hammer studiet holder vel nok til gensyn, men de nyere er lidt for meget Indiana Jones på rygeheroin og digitaleffekter, uden den atmosfære af gru genren (efter min mening) fordrer.

Varulven fra London

Werewolf of London, USA 1935. Instruktion: Stuart Walker. Vist på Sverige 1, onsdag 26. juli 1972, kl. 21.45.

Klassisk gyser, jeg ikke selv har set.

Frankensteins brud

The Bride of Frankenstein, USA 1935. Instruktion: James Whale. Vist på Sverige 1, onsdag 2. august 1972, kl. 22.15.

Uhyret lever (eller hvad man nu skal kalde det). Bedre, mere veloplagt fortsættelse. Vist på DR fredag 14. december1973, kl. 22.15.

Draculas datter

Dracula's Daughter, USA 1936. Instruktion: Lambert Hillyer. Vist på Sverige 1, onsdag 9. august 1972, kl. 21.35.

En af disse fortsættelser, som kører videre, præcis der, hvor forgængeren slap – i dette tilfælde *Dracula* (1931).

Varulven

The Wolf Man, USA 1941. Instruktion: George Waggner. Vist på Sverige 1, onsdag 16. august 1972, kl. 21.30.

Den første af adskillige Universal varulvefilm med Lon Chaney Jr. i titelrollen. Varulven er traditionelt en tragisk figur og genrens film ender næsten altid sørgeligt (dvs. afhængig af seerens engagement), med at den bider i græsset. Modsat Frankensteins monster og Dracula er varulven *ikke* udød, så hvordan drejer man en fortsættelse? Paul Naschy tacklede den hurdle ved i sine mange *Hombre Lobo* film hver gang at starte forfra med sin varulv Waldemar Daninsky. Nul kontinuitet. Universal valgte i stedet at lade ulve-

manden narre døden *igen*, film efter film, i bedste serial-cliffhanger stil. Nå ja, hvis det virker...

Frankensteins søn

Son of Frankenstein, USA 1939. Instruktion: Rowland E. Lee. Vist på Sverige 1, onsdag 23. august 1972, kl. 21.20.

Den tredje af Universals Frankenstein-film og den sidste med Karloff.

SOMMERGYSEREN 1973

Flyvetur

Terror in the Sky, USA 1971. Instruktion: Bernard L. Kowalski. Vist på Sverige 1, lørdag 9. juni 1973, kl. 22.25.

Lavbudget tv-film genbruger det klassiske plot om en flyvemaskine, hvor personalet, inklusiv piloterne bliver ukampdygtige og en modig passager må redde dagen.

Spring for livet!

See The Man Run, USA 1971. Instruktion: Corey Allen. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 16. juni 1973, kl. 21.55.

Intens thriller med Robert Culp og Angie Dickinson. Han er en arbejdsløs skuespiller, der ved en misforståelse rodes ind i en kidnapningssag. Hun er den emsige kone, der overtaler ham til at fortsætte ud ad glidebanen.

Levende begravet

The Screaming Woman, USA 1972. Instruktion: Jack Smight. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 23. juni 1973, kl. 21.35.

Mindeværdig tv-gyser med bl.a. Oliva de Havilland, baseret på en Ray Bradbury novelle. Vist på DR som *Kvinden, der skreg*, fredag 3. november 1978, kl. 22.20. Senere genindspillet til *The Ray Bradbury Theatre* (USA 1985-92).

Bekendtskab søges

Do Not Fold, Spindle or Mutilate, USA 1971. Instruktion: Ted Post. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 30. juni 1973, kl. 21.55.

Krimikomedie om fire ældre damer, der går sammen om i spøg at oprette en falsk dating-profil. En gal morder besvarer annoncen...

Dykkere i mørket

Black Water Gold, USA 1970. Instruktion: Alan Landsburg. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 7. juli 1973, kl. 21,55.

Røverhistorie om en sunken spansk guldskat, med bl.a. Ricardo Montalban og Lana Woood.

Vidne til et mord

The Old Man Who Cried Wolf, USA 1970. Instruktion: Walter Grauman. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 14. juli 1973, kl. 21.55.

Thriller med Edward G. Robinson som en pensionist, der bevidner et dødeligt overfald på en ven. Ingen vil imidlertid tro den gamle. Er det en sammensværgelse? Martin Balsam spiller sønnen.

Triangeldrama

Murder Once Removed, USA 1971. Instruktion: Charles S. Dubin. Vist på Sverige 1, lørdag 21. juli 1973, kl. 23.10.

John Forsythe spiller en skruppelløs læge, hvis patienter har tendens til at dø ret pludseligt. Barbara Bain spiller elskerinden. Glimrende tv-thriller.

Spøgelsets hævn
She Waits, USA 1972. Instruktion: Delbert Mann. Vist på Sverige 1, lørdag 28. juli 1973, kl. 22.55.
Tv-gyser inspireret af *Rebecca*.

No Way Out
The Last Child, USA 1971. Instruk-tion: John Llewellyn Moxey. Vist på Sverige 1, lørdag 4. august 1973, kl. 21.55.
Instruktøren John Llewllyn Moxey er mest kendt for sine tv-thrillere, hvoraf DR viste et par stykker i 1980'erne (se *Obs. nr. 12*). Denne gang er det en fremtidsgyser om konsekvenserne af en drakonisk befolkningspolitik, med bl.a. Michael Cole og Janet Mergolin.

Den længeste nat
The Longest Night, USA 1972. Instruktion: Jack Smight. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 11. august 1973, kl. 21.35.
Væmmelig neglebidder, hvor en ung pige kidnappes og begraves levende med nøje afmålt forråd af mad og ilt.

Usynlig trussel
How Awful About Allan, USA 1970. Instruktion: Curtis Harrington. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 18. august 1973, kl. 21.35.
Gyser med Anthony Perkins og Julie Harris. Perkins spiller som så ofte en plaget sjæl, offer for nogle frygtelige begivenheder i barndommen.

Kærlighed, had, kærlighed
Love Hate Love, USA 1971. Instruktion: George McCowan. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 25. august 1973, kl. 21.35.
Psykologisk gyser med Ryan O'Neal, Lesley Warren og Peter Haskell. Haskell spiller en spoleret playboy, der hensynsløst stalker sin ex (Warren) og hendes nye kæreste (O'Neal).

SOMMERGYSEREN 1974

En kvindes hævn
Revenge, USA 1971. Instruktion: Jud Taylor. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 22. juni 1974, kl. 21.35.
Shelley Winters spiller en kvinde, hvis datter begik selvmord pga. ulykkelig kærlighed. Nu vil hun tage hævn og har fundet den skyldige… måske.

For enhver pris: Lad aldrig din kone ude af syne!
Snatched, USA 1973. Instruktion: Sutton Roley. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 20. juni 1974, kl. 21.50.
En kidnapning af tre rigmands-koner går ikke helt efter planen. Med bl.a. John Saxon og Leslie Nielsen.

Huset der ikke ville dø
The House That Would Not Die, USA 1970. Instruktion: John Llewellyn Moxey. Efter en roman af Barbara Michaels. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 6. juli 1974, kl. 21.35.
Hvor andre ABC tv-film højst vil *antyde* det overnaturlige, lægger denne straks alle kortene på bordet.

Omgivet af kvinder
Home for the Holidays, USA 1972. Instruktion: John Lllwellyn Moxey. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 13. Juli 1974, kl. 21.35.
Julen er som bekendt hjerternes fest, en tid, hvor familierne samles og så

videre. Uheldigvis er filmens familie hamrende dysfunktionel og mindst én af de hjemvendte børn er morder!

Med djævelen i katederet
Satan's School for Girls, USA 1973. Instruktion: David Lowell Rich. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 20. juli 1974, kl. 21.35.
En skolepige dør under mystiske omstændigheder og hendes søster lader sig indskrive på skolen for at komme til bunds i sagen. Ligheder med Dario Argentos senere mesterværk *Susperia* (1977). Udsat for et gyseligt remake i 2000, instrueret af Christopher Leitch.

En læges have
Dr. Cook's Garden, USA 1971. Instruktion: Ted Post. Baseret på et teaterstykke af Ira Levin. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 27. juli 1974, kl. 21.35.
Bing Crosbys lange, glorværdige karriere var domineret af lette komedier, men her, i sin sidste rolle, viser han uventet dramatiske tænder, som den kære gamle landsbylæge, der skiftevis hæger om sine patienter og pusler i sin velordnede have, hvor al ukrudt må dø… og klinikkens medicinskab er proppet med eksotiske gifte. Vist på DR som *Dr. Cooks have* tirsdag den 22. november 1977, kl. 21.45.

Paradis eller helvede
Haunts of the Very Rich, USA 1972. Instruktion: Paul Wendkos. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 4. August 1974, kl. 21.35.
Rige turister besøger et diskret ferieparadis og opdager snart dets ubehagelige hemmelighed.

Lokkeduen
The Bait, USA 1973. Instruktion: Leonard Horn. En ABC Movie of the Week. Vist på Sverige 1, lørdag 10. august 1974, kl. 21.35.
En politikvinde (Donna Mills) går undercover for at pågribe en morder.

Angreb under vandet (Assault on the Wayne, USA 1971, instruktion: Marvin J. Chomsky), en thriller med Leonard Nimoy , skulle have afsluttet sommerens kavalkade på Sverige 1, lørdag 17. august 1974, kl. 21.35, men udgik.

Læs mere om de svenske sommergysere her: http://tidskrift.nu/artikel.php?Id=6068.

Kim Melius Flyvholm Larsen
23. oktober 1945 – 30. september 2018

Mange, der voksede op i 70'erne har haft Gasolin som en vigtig del af det personlige soundtrack. Selv var jeg til Shu-Bi-Dua og andet pop og opdagede først rigtig Kim Larsen, da han var gået solo. Sangene fra *Personnummerpladen* (1979), *Midt om natten* (1983), *Kim i cirkus* (1984) og *Forklædt som voksen* (1986) sidder klart på rygraden. Så var der den lidt fjollede sang om gummi. Og *Dråben* fra P4 og det var jo Gasolin. Ja, når jeg nu løber diskografien igennem, er det flot, hvad der alligevel fik sneget sig ind. Landet har mistet endnu en kulturel fællesnævner. For Kim Larsen var folkeeje, ingen tvivl om det, også for de der som jeg ikke følte sig udpræget folkelige. Tak for sangen, Larsen.

Midt om Natten

Instr.:
Erik Balling

Kim Larsens første og Erik Ballings seneste spillefilm *Midt om Natten* fik en med spænding imødeset premiere i marts 1984. Filmen fik så meget omtale i aviser og blade – og så mange tilskuere – at et handlingsreferat turde være unødvendigt; det drejede sig om to charmerende fyre, Kim Larsen og Erik Clausen, der konfronteres med dagens samfund, både socialt og på det privat-personlige plan. Og filmen var spækket med gode skuespillere; Ove Sprogøes købmand, Buster Larsens skrothandler, Judy Gringer som hans kone, Fritz Helmuths kriminalbetjent, Poul Bundgaards politiker og Holger Bolands vagabond. Blandt de nye navne lagde man navnlig mærke til Birgitte Raaberg i den centrale rolle som Susan Himmelblå.
Midt om Natten var ikke noget mesterværk, men det synes dens instruktør heller ikke at stræbe efter. At den var en underholdende, 100% professionel og til tider meget medrivende og overraskende film var ingen derimod i tvivl om.

Birgitte Raaberg, Kim Larsen og Erik Clausen i Ballings „Midt om Natten".

3/17-1